

EL MAGAZÍN

Divendres, 13 d'octubre de 2023

Núm. 298

ECONOMIA ■

El cost mitjà del lloguer a Catalunya ha crescut el 9,7% en l'últim any

MÚSICA ■

El retorn d'Antònia Font continua a teatres i auditoris

IOLANDA BATALLÉ

"Amb les persones més properes hi ha coses que costa molt de verbalitzar"

ALBERT LLIMÓS

ENTREVISTA

IOLANDA
BATALLÉ

“Allò que costa més d’explicar, segurament que és el que més val la pena de ser explicat”

Després d’un llarg silenci literari, Iolanda Batallé (Barcelona, 1971) ha tornat. I ho ha fet amb una novel·la que s’està convertint en un dels èxits d’aquesta tardor: ‘Massa deutes amb les flors’ (Columna). La història d’una dona que se’n va a una vall del Pirineu a escriure i refer-se d’un sotrac. Allà connectarà amb la família que l’acull i el seu entorn, que també han viscut una experiència dura. Tot plegat, narrat en un estil personalíssim.

**Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós**

“Soc aquí per escriure i per no necessitar res més. Un temps que es viu sense abans ni després.” Ho diu la protagonista, la Solitària. Ho diu també l’autora?

Ella se’n va a un lloc per escriure, com vaig fer jo. Un lloc on ja ha estat abans i on pensa que hi ha una història. Perquè un altre personatge, el que inspira en Pere de la novel·la, ja li explicava coses de les muntanyes. És la persona que conec –és real– que sap més coses d’arbres, d’ocells, de bolets... i també en sap molt de mitologia, de minairons, de dones d’aigua... I alhora, m’explica una història familiar, tot i que li costa. Hi passa per sobre. Certament, en la Solitària hi ha un *alter ego* de la Batallé, però també de qualsevol persona –escriptora o no– que arriba un moment a la vida es vol aturar.

La Solitària és el desencadenant. Una dona que arriba i provoca que saltin emocions fins aquell moment retingudes.

També es podria haver dit Desconeguda. Per a cadascuna de les veus que apareixen (cada capítol és la veu d’algú de la família o proper) ella és una desconeguda. Algú que arriba de fora i a qui, a poc a poc, van coneixent. Però estan explicant allò que els fa més

mal a una persona estranya. És part de la feina, aconseguir que ho facin. Perquè allò que ens costa més d’explicar, segurament, és el que més val la pena de ser explicat.

A la Solitària, doncs, li confessen allò que no han confessat a ningú?

Exacte. Hi ha un fet tràgic a la família. El poeta Josep Maria Fonollosa ja deia que “*la família es la mano que aguanta la cabeza para que permanezca bajo el agua*”. En llocs com aquestes valls altes de la novel·la, la família s’ajuda molt. Però amb les persones més properes, amb els pares o parelles, hi ha coses que costa molt de verbalitzar. Perquè fa por, pel que sigui... i a vegades és més fàcil fer-ho amb una desconeguda. “El meu silenci no em va protegir”, deia Audrey Lorde. Doncs això: el teu silenci no et protegirà i per tant, parlem.

Parlàvem de les persones que apareixen en cada capítol: les de l’entorn familiar on viurà la protagonista, un d’extern i molt singular, que és en Pinko, i una altra d’absent.

Hi ha una part volgudament arquetípica. M’interessen cada vegada més les idees de Karl Jung, el psicoanalista: els arquetips, els somnis... En els meus llibres sempre hi ha un món oníric i en alguns moments, surrealista. Qui més el simbolitza en aquesta és Pinko,

que es podria haver dit l'Heroi de la Muntanya. Aquest personatge que, quan s'enfada amb algú, amb una actitud que pot semblar estranya però jo trobo molt tendra, talla troncs i els apila a la porta de casa de la persona amb qui s'ha enrabiat. Els personatges, en el procés de treball, no tenien nom cap d'ells. Al final en vaig posar als membres de la família.

La Solitària arriba a les valls altes perquè ella mateixa viu un moment difícil. Reflexiona sobre l'escriptura. Té la necessitat d'escapar de la pressió constant de fer coses. Ens hi sentim molt identificats!

Ho recomano molt! El procés d'escriptura de la novel·la s'adiu amb el que el text explica. Jo vaig fer aquest parèntesi: des de que vaig deixar de l'Institut Ramon Llull fins que vaig començar la meva feina actual, en aquest espai cultural que és la llibreria Ona. Vaig anar a les valls altes, com la Solitària, vaig escriure a poc a poc i vaig deixar reposar el text un any i mig, cosa que mai no havia fet. Vostè diu que ens representa, i jo crec que sí. L'acostament a l'esforç de cada personatge és un dels grans temes: n'hi ha dos que s'hi rebel·len. Una dona d'aquestes valls altes, la mare de la família –la Maria– que ho fa uns anys abans i no l'entenen perquè tots els altres hi tenen una relació extrema, amb l'esforç. L'altre és en Pinko, algú que veu molt clar que a vegades podem estar estirats al llit i és quan treballem més. Perquè és quan estem decidint.

Com diu vostè, "pensar és més difícil que fer"...

Que no li trec mèrit, eh? Però per executar, la part física, cal haver decidit abans.

La Rita, la filla de la família, o la mateixa Solitària, han crescut en la cultura de l'esforç també...

Però ja la qüestionen. Són dones de la mateixa edat, aproximadament, i es pregunten si cal tant d'esforç. Jo, com a Iolanda Batallé, també m'identifico amb la seva formació i la cultura de l'esforç, soc molt formigueta. Però la creativitat va per un altre camí: pots forçar la feina, però no la creativitat. Els joves, ara, ho veuen d'una altra manera: la meva filla ha vist com m'he esforçat, però no volen fer el mateix tot i que siguin ben treballadors. El llibre també parla d'això.

La relació amb els diners també és generacional? La Maria pateix per no quedar-se sense, fins a l'obsessió.

Un altre dels grans temes. Ella es preocupa perquè en Pere, el seu home, no enterrí tots els diners volent salvar un poble de muntanya, quan tenen dos fills petits. Els diners ens preocupen a tots, i ho veiem prou estudiant la història de la literatura catalana. A mi mateixa: soc mare soltera, he de treballar per mantenir una família i els diners em marquen, com a tothom en aquest sentit. Se'n parla molt poc, d'això. I volia que hi hagués un personatge que quedés clar que patia per por de quedar-se sense diners.

El tema dels diners, però, no era un tabú. El de la malaltia mental, que és molt present a *Massa deutes amb les flors*, sí que ho ha estat.

Des de la pandèmia cap aquí, ens ha quedat clar que no és allò que passa a *aquells* sinó que ens passa a tots en major o menor grau, en primera persona o en persones properes. N'hem de parlar, clarament. Als de la meua edat encara se'ns inculcava que no en parléssim, quan una de les pitjors coses que provoquen és anar-te tancant endins. La Maria se n'adona massa tard.

A les valls altes, les dones no es plantegen cap altra vida que no sigui la d'aquest espai limitat.

La muntanya també és un personatge de la novel·la. Quan comença la història, que més o menys és als anys 40 del segle passat, una dona no pot atrevir-se a fer les coses a la seva manera. I si ho fa en paga un preu. Encara avui les dones paguem un preu per seguir un camí propi. Abans se les titllava de bruiques, putes o boges, i tant la Rita com la Solitària se'n reconeixen hereves i els agraeixen que fessin un camí que no era el que se n'esperava.

La Solitària també se sent hereva de les dones

“Quan comença la història, que més o menys és als anys 40 del segle passat, una dona no pot atrevir-se a fer les coses a la seva manera. I si ho fa, en paga un preu. Encara avui el paguem, si volem seguir un camí propi”

que han fet això mateix en la literatura: aquí hi surten des de Safo a Sylvia Plath.

Totes elles se suïciden: si no fas el que s'espera de tu, seràs bruixa, puta o boja... o encara pitjor, no ho aguantaràs. I fins a cert punt no crec que sigui la pressió dels homes, és la pressió social, perquè ells també la pateixen. El pare de la família, en Pere, era un bon home que volia el millor per a la seva família. En el seu temps, però, la dona era com un apèndix de l'home: si ell tenia un projecte, encara que fos tan boig com el de salvar un poble de muntanya, ella s'hi havia de sumar. En Pere no ho entén, tot això el supera... o ho entendreà amb el pas del temps, quan vegi que la seva filla actua d'una altra manera amb la seva parella.

De totes maneres, podem explicar que sí que se'n surt, en Pere. Que està inspirat en una persona real que va salvar un poble de l'oblit i la ruïna.

En el poble abandonat que ell té l'esperança de salvar (i ho aconsegueix) avui en dia hi viuen quaranta o cinquanta persones, i hi ha cases de turisme rural. Abans, no hi havia ni teulades a les cases. Això ho fa una persona que amb prou feines havia sortit d'allà.

A través del relat surt tot el que va passar en aquests llocs durant el segle XX: l'escola que plega i el buit que deixa, la revolució de la maquinària agrícola i l'individualisme dels que volen tenir el seu propi tractor en lloc de compartir-lo, els que acaben marxant a les ciutats de grat o per força...

Aquí sí que he de donar les gràcies a la família que

ho inspira. Jo tinc un vincle familiar amb unes muntanyes que no són exactament les de la novel·la, i tot ho ha après escoltant i observant aquesta gent. Hi ha una feina prèvia de periodisme: entrevistar moltes persones, en especial dones de diverses generacions. I em queda claríssim que s'ha d'evitar la visió idíl·lica: perquè nosaltres gaudim de la bellesa que trobarem en aquests pobles, hi ha gent que hi ha deixat literalment la vida. Pensi que a mitjan segle XX encara hi ha canalla que va a escola, en aquests pobles. I just després, des dels despatxos hi ha gent que pren la decisió de tancar l'escola, per exemple, perquè ja hi ha menys mainada. Això va acabar de matar els pobles. I la vida de la muntanya era dura, però l'enyor dels que van marxar a les ciutats també.

“Quan vius en un poble, et sents una persona necessària. A la ciutat, no ve d'un”, diu la Rita.

Ni d'un ni de dos. El relat apunta també cap a què els passa a aquesta gent que marxa. I quan tornen als pobles, als estius, els que s'han quedat desconfien una mica d'ells. No s'ho diuen, i és una llàstima, perquè si ho haguessin fet uns haurien entès el dolor dels altres.

Hi ha un eco de Maria Barbal, en això...

Vaig llegir *Pedra de tartera* amb 14 o 15 anys, i em va marcar. Igual com també Víctor Català... no és casualitat que la protagonista es digui Solitària. De *Solitud*. Tinc molt clara la idea que cada escriptora som una baula. I per això també m'apassiona veure què ha fet ara la Núria Bendicho amb *Terres mortes* o la Gemma Ventura amb *La llei de l'hivern*. La literatura catalana ja no es pot explicar sense escriptores!

La Solitària busca en la vida dels altres. Escolta més que pregunta, i s'acaba trobant ella mateixa.

S'ha parlat molt de la literatura del jo. Aquí estem parlant de la literatura del tu, d'escoltar els altres, que ens cal molt. Tots som personetes, a tots ens costa llevar-nos al matí, a tots ens passen coses semblants.

No podem parlar amb qui va ser directora de l'Institut Ramon Llull sense comentar què està passant als Països Catalans i com pot afectar la llengua i la cultura. Quan va ser al càrrec, del 2018 al 2021, hi havia l'esperança d'anar avançant en la cooperació amb el País Valencià i les Balears, ni que fos lentament. Ara hi ha governs que ho posaran difícil... com ho veu?

A la meua primera Fira del Llibre de Frankfurt, la tardor de 2018, que em va tocar ser la màxima representació perquè el president Puigdemont ja era a l'exili, la Generalitat valenciana va muntar una visita dels seus escriptors a Frankfurt. Amb el president Ximo Puig al capdavant, i encara amb la Isabel-Clara Simó, que ja estava molt malalta però hi va venir! En aquells tres anys vaig posar molt d'esforç en la relació amb el País Valencià, amb Balears... i amb Andorra, que és un estat i això és molt important. Balears ja formava part de la governança del Lull, València no però hi anàvem teixint complicitats. Ens hi ajudava molt l'Enric Morera, que va ser president de les Corts valencianes. I és evident que no ha de ser el mateix entendre's amb el conseller de Cultura Vincent Marçà, de Compromís, que amb l'actual, que és aquell senyor torero. Crec que serà difícil, però és important continuar treballant: l'Institut Ramon Llull representava, i continua representant, la cultura, la llengua i la literatura dels Països Catalans. És el que ens dona força.

Ara farà vint anys, el Lull. I no és el primer dels altibaixos que pateix...

No, perquè les Balears ja n'havien sortit dues vegades, amb els governs del PP de Jaume Matas i José Ramón Bauzá. S'han viscut tota mena de moments, i cal anar endavant. Som una cultura molt resistent, no des d'ara sinó de fa segles. Sap greu que la cultura generi tantes pors. I de les pors, en surt l'odi. Des del lloc on soc ara, a Ona-Pau Claris, tenim 24.000 referències de llibres en català, i estem fent una feina pas a pas perquè hi hagi les editorials de tots els llocs de parla catalana, els que hem dit i també de l'Alguer o de la Catalunya Nord.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

La tragèdia d'Orient Mitjà

S'ha desencadenat amb força i de manera sorpresiva de nou la guerra a l'Orient Mitjà. És la guerra de sempre, que té com a mínim vuitanta anys d'antiguitat, i que combina períodes de guerra oberta amb altres de confrontació violenta més soterrada. El conflicte és irresoluble: dos sentits de pertinença contraposats reclamen com a seva una terra amb tota mena d'arguments històrics i també religiosos. Gent que va heretar els conflictes generats per la colonització franco-britànica i la seva sortida caòtica, el sionisme que en va fer la seva terra promesa, la creació de l'Estat d'Israel de manera unilateral com a concessió per la barbàrie de l'Holocaust i un poble palestí maltractat i utilitzat de mala manera pels països àrabs. Molt mala peça al teler quan la força militar israeliana ha contravingut tots els acords i ordres internacionals per compartir aquests territoris, tot confinant els palestins en autèntiques presons a cel obert com és el cas de Gaza. Aquest territori dominat per Hamàs —que ve a ser l'equivalent a la marca del Moianès—, té 2,4 milions de persones que viuen totalment i de manera pobre dels ajuts internacionals i la meitat dels que hi viuen tenen menys de 16 anys. Tancats, constantment humiliats, no tenen expectatives ni futur. Ençà de la Primera Intifada el 1987, va néixer el grup salafista sunnita de Hamàs, que va girar aquí un moviment palestí que era fonamentalment laic, cap a l'enquadrament religiós més rigorista. Ha organitzat el territori i la seva gent dotant-los de serveis educatius i sanitaris, cosa que no havia fet el sistema polític extremadament corrupte de Iàssir Arafat i Al-

Fatah. Aquí rau la seva força. Practiquen el terrorisme com a forma de fer-se sentir i mantenir el conflicte viu i pendent de solució en la política internacional. Curiosament, a dia d'avui només compta amb el suport de l'Iran, que és un país xiïta, mentre Aràbia Saudita i les monarquies del Golf s'han anat acostant al govern de Tel Aviv.

Com més dura sigui la guerra, més reforçarà la seva posició el radical Netanyahu

L'imprevist atac de Hamàs del cap de setmana passat ha sorprès per la contundència i brutalitat. Exhibició preparada d'imatges extremes a l'estil del que vam veure fa uns anys amb Estat Islàmic. Expressió de violència esfereïdora, però alhora el primer pas per immolar-se, tot sabent la lògica de multiplicadora de víctimes que practica Israel. S'ha mostrat un estat jueu, en plena crisi política interna provocada pel govern ultradretà de Netanyahu, molt més vulnerable i fràgil del que se li suposava. Sembla que el seu famós Mossad ja no té els superpoders d'antany. Hamàs ha demostrat una capacitat organitzativa i armamentista que no se li suposava. Un acte que sap que la resposta serà una matança. L'objectiu, tornar a posar el conflicte israelià-palestí en un primer pla i trencar la tendència a confraternitzar amb Israel per part dels països àrabs, especialment d'Aràbia Saudita. La massacre que els propers dies perpetrarà l'exèrcit israelià,

entrant per terra, serà de les que faran època. Més de tres-cents mil soldats preparant una entrada en un territori més que densament poblat, al qual s'ha privat d'aigua de llum i de menjar des de fa dies i on l'estructura de Hamàs es troba molt imbricada en tots els àmbits. Ningú ho pararà. S'ha imposat la idea justificatòria que Hamàs és terrorisme que cal aniquilar i que l'Estat d'Israel té dret a defensar-se. El dret a la defensa dels palestins a la violència continuada que pateixen i a les pretensions d'aniquilació que viuen, on queda? El pes polític i geopolític d'Israel, a més del seu lobby internacional, fa que els Estats Units ho justifiquin tot, mentre que la Unió Europea fa poc més que matisos a la posició americana. En algunes informacions i tertúlies ja s'està donant per feta la massacre i la crisi humanitària que s'acosta. Ningú ho aturarà. Com més dura sigui la guerra, més reforçarà la seva posició el radical i corrupte Netanyahu. Més victimitisme per a Palestina.

En aquest conflicte gairebé ancestral, extremadament complex, i en què totes les parts tenen les seves raons contraposades, el que no s'hauria de donar per bo en cap cas és l'ús de la violència i encara menys justificar-la. I en aquest sentit, crida l'atenció la desmesura que hi ha entre uns i altres i com segons qui practica la sagnia aquesta pot ser "entesa". A nivell internacional hi ha massa bandositats preses. Sembla que s'ha de ser, acríticament, o sionista o propalestí. No es tracta de ser equidistant, cosa difícil quan hi ha abús de la força, però caldria reclamar encara que sembli la cançó de l'enfadós, que el tema es resolgués en una taula de negociació. La gent només podem demanar-ho. Els estats poderosos haurien d'obligar que es fes així. De moment, no ho fan.

Carles Duarte

Proses de l'entreclaror

Jordi Llavina va guanyar l'any passat el prestigiós Premi Carles Riba amb el seu llibre *Un llum que crema* i certament s'ha consolidat com una de les nostres millors veus poètiques, amb volums tan memorables com *Vetlla*. Ara bé, la seva trajectòria literària va començar a projectar-se públicament des de la narrativa, que no ha deixat mai de conrear amb excel·lència. Amb la publicació de *Proses de l'entreclaror* Jordi Llavina ens ofereix una col·lecció exquisida de textos, que van des d'un apunt breu a contes sencers de més alè, relats ben articulats amb uns personatges dibuixats amb precisió, com succeeix amb les narracions *El nen del braç enguixat* o *El filòsof i el pagès*, inspirada en Martin Heidegger i on anota "Al pagès no l'escalfava sinó el coneixement directe de les coses, la saviesa immediata del seu món." *Proses de l'entreclaror* és un llibre amb un títol que ens remet a unes passejades matineres de l'autor

pels afores de la ciutat on viu, Vilafranca del Penedès, i constitueix una veritable invitació a gaudir de la força i de la bellesa de la paraula en tota la seva capacitat expressiva; Jordi Llavina, que n'és un dominador excepcional, hi assoleix un veritable cim de precisió i de subtilitat. Ens hi explica, a més, la seva consideració sobre el fet literari: "La literatura ens fa pujar uns quants esglaons per sobre del nivell de la realitat anodina. És com si ens redimís de la seva quotidiana grisor." La prosa de Jordi Llavina aconsegueix descripcions d'una qualitat insòlita i ens ofereix ara i adés guspires que ens fascinen i que ens commouen per la densitat de vida que s'hi recull, per la lucidesa reflexiva que s'hi transmet: "El so de les campanes, quan avisen d'una mort, és l'estricta nostàlgia", "Era aquella prima llenca verda tota esquitxada de botons grocs de flors que havia brotat d'aquell fang i d'aquell trencadís de runa el que

m'ha fet considerar la incontinència de la naturalesa. I també la seva contingència". Al pròleg del volum, l'escriptor i professor Ferran Sáez Mateu assenyalava: "La mirada és la substància d'aquest llibre", una constatació encertada. Però ens equivocariem si imaginéssim que l'obra consisteix en una mena de recull de proses pictòriques perfumades, com "El creixement de les figues embalsama l'aire del camí. Llenyoses, les glans; toves i emmelades, les figues", i d'aquarel·les literàries com Una mena de pluja: "Era tan poca cosa que ni tan sols mereixia el nom de xim-xim: semblava que plogué rosada damunt el meu cap nu. Més ben dit: que nevés rosada. No hi havia gens de pes, en aquella aigua." A *Proses de l'entreclaror* hi ha, a més, pensament crític ("La pluja, però, ha fet molt de mal. Darrerament tendeix a fer-ne") i ironia, com a l'esmolat: "un camí herbós és com un home verbós; la naturalesa herbosa amaga l'essència del camí igual que una naturalesa verbosa amaga l'essència de l'home. El primer, no l'han escatat. El segon, no l'hem escatit".

LLIBRES

NOTES DE LECTURA

Joan Cuscó i Clarasó

Esdevenir humà...

El filòsof Rob Riemen (Països Baixos, 1962) és un dels autors estrangers amb més presència en la cultura catalana actual, tant per la traducció de les seves orbes al català com per la seva presència física a Barcelona, sobretot per participar en conferències (per exemple l'organitzada fa ben poc a l'Ateneu Barcelonès). La seva és una obra singular. Una reivindicació de l'humanisme ben argumentada. Una lluita contra la mentida i la postveritat argumentant a partir d'un coneixement rigorós del segle XX i de les bases culturals i religioses de la civilització europea.

L'art d'esdevenir humans és un llibre que es divideix en cinc parts i que amb un estil proper i amè vol introduir el lector en els difícils problemes de voler comprendre allò que som i allò que ens fa com som: de voler ser humans. I és que, com diu al final del capítol preliminar: "Cada cop sabem menys coses de l'essència de la humanitat. I també de l'art de fer-se humà." I aquests seran els dos temes que s'aniran desplegant i entrellaçant en els quatre següents capítols. Problemes que ens haurien d'interpel·lar a tots i que hauríem de tractar amb un mínim de paciència. Cosa gens fàcil en la societat de *l'ara mateix* i de la connexió immediata, la

qual comporta, com bé analitza ell (i sintetitza a les pàgines 186 i 187) "el sentit del buit". Contra el que el llibre el revolta.

Amb relació als capítols, podem dir que són desiguals en l'estil i en el volum: si bé els primers són prou desenvolupats, els dos darrers són molt breus. Però aquest fet també dona un bon *tempo* global a la lectura del text. En ells: els autors clàssics dialoguen amb els contemporanis, fugint de l'erudició i demostrant que ha paït allò de què parla, i la ficció serveix per donar aire a un assaig que tracta temes profunds.

El problema del llenguatge, de l'educació, de la democràcia i de la memòria, tots ells ben vistos fa anys des de Catalunya per Jaume Serra Húnter, són uns dels pilars sobre els quals bascula el text. Problemes propers. Problemes que patim dia rere dia a través de la mentida, la demagògia, un sistema educatiu mort pel pes del pedagogisme, una democràcia populatxera i corcada... I és que com diu Riemen (i havia escrit Serra Húnter): "Un cop el llenguatge hagi esdevingut mentida, aviat els valors morals també es convertiran en mentida." I la corrupció, l'engany i totes les misèries humanes imaginables ho embafaran tot amb un alè pestilent. I l'art de fer-se humans haurà perdut la batalla (i la guerra).

L'ART D'ESDEVENIR HUMÀ

Autor: Rob Riemen

Editorial: Arcàdia

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2023

Pàgines: 276

NOVETATS EDITORIALS

'Com estimar la teva filla'

Hila Blum
Ed. 62

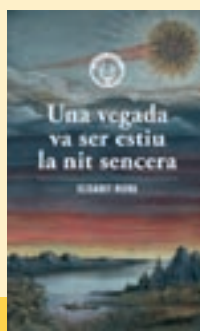
Israel també pot ser notícia per l'excel·lent literatura, en moments com aquests. Ens arriba traduïda al català la guanyadora del darrer Premi Sapir. L'escriptora de Jerusalem ens parla a través d'una història familiar –mare i filla *disconnectades* de fa temps– com hi ha un moment on l'afany protector passa la fina línia cap a l'intrusió i es trenquen uns lligams que semblaven eternals.

'Els fills adormits'

Anthony Passeron
L'Altra Editorial

Una de les obres més personals (i colpidores) que s'han escrit en quatre dècades de lluita contra el VIH. L'autor indaga en la pròpia història familiar perquè vol saber qui era l'oncle Desiré, que als anys 80 va morir de sida i sobre la figura del qual s'ha imposat una mena de silenci. A través d'ell, viurem la cursa per trobar aturador a una epidèmia que llavors tampoc semblava tenir remei.

'Una vegada va ser estiu la nit sencera'

Elisabet Riera / Males Herbes

"Diuen que no hi ha dues petjades iguals en tota la capa de la Terra –i quina és la meva?" S'ho pregunta la protagonista del relat mentre travessa les Alberes a l'hivern, amb la figura de la *trobairitz* Alba de Peralada a la ment. I la recerca, després d'un sotrac vital, a preguntes de les que són sovint al moll de l'os de la literatura: les que es fan sobre l'amor, la vida i la mort.

'L'ombra de les hores'

Jordi Solà Coll
Ed. Proa

Guanyador del Premi Miquel de Palol d'enguany, aquest recull poètic tracta sobre la relació amb els altres (l'alteritat, que ens defineix per confrontació) i la relació amb la natura (que defineix una manera d'estar en el món). Una nova fita en el camí d'aquest escriptor i fotògraf que va debutar en poesia l'any 2017 guanyat el Premi Miquel Martí i Pol a Roda de Ter amb *Ulls de glaç*.

'Si Beethoven pogués escoltar-me'

Ramon Gener / Ara Llibres

Coincidint amb els primers passos del programa *Això no és una cançó* a TV3, Ramon Gener ens deixa compartir la seva passió per la música. I no solament això, sinó que a través de la seva pròpia història podem veure com aquesta transforma una persona. I com Verdi, Wagner, Rossini o Mozart poden ser també els mestres de vida d'algu, si sabem parar l'orella amb consciència.

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

298

Jordi Puntí Garriga

Jordi Puntí Garriga, Manlleu, 2 de juliol de 1967, és un escriptor, articulista i traductor català. Llicenciat en Filologia Romànica, l'any 1998 va debutar com a narrador amb el recull de contes *Pell d'armadillo*, que va merèixer el Premi de la Crítica Serra d'Or i que seria traduït al castellà el 2001. Més endavant, el 2002 publicaria *Animals tristos*, finalista del Premi dels Llibreters i traduït al castellà el 2004. L'obra seria adaptada al cinema per Ventura Pons el 2006, amb el títol d'*Animals ferits*.

El 2010 publicà la seva primera novel·la, *Maletes perdudes*, llibre amb què s'endugué diversos premis, com el Crítica de la Narrativa Catalana, el Lletra d'Or o el Premi Llibreter de narrativa i que fou traduïda a 16 llengües, convertint-se en una de les novel·les contemporànies en català més traduïdes.

El 2011 va publicar *Els castellans*, un recull d'articles apareguts anteriorment a la revista *L'Avenç*, els quals giren al voltant de la cohabitació entre comunitats en el seu Manlleu natal. El 2015 va marxar a viure un any als Estats

Units per preparar la seva propera novel·la, treballant a la New York Public Library i investigant la figura de Xavier Cugat, gràcies a una beca del Cullman Center.

Gairebé vint anys després del seu debut, va tornar als contes amb *Això no és Amèrica* (Empúries i Anagrama, 2017). El seu darrer llibre, *Tot Messi* (Empúries i Anagrama, 2018), és un homenatge a la trajectòria i al talent del jugador insígnia del Barça a partir de les vivències de Puntí com a seguidor del club.

Com a traductor, ha treballat per a diverses editorials, com Edicions 62, Quaderns Crema o Columna Edicions, traduint l'obra d'autors com Paul Auster, Daniel Pennac o Amélie Nothomb.

Forma part del col·lectiu Germans Miranda i ha col·laborat en diversos mitjans de comunicació com *L'Avenç*, *El Periódico* o *El País*. També és col·laborador del programa de Catalunya Ràdio *Ciutat Maragda*, conduït per David Guzman. Fonts: Viquipèdia

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

Carati, la cosificació, i la ultradreta

Fa tot just unes setmanes un ripollès que no viu a la comarca des de ja fa anys va fer-me la pregunta màgica quan li vaig dir que no compro loteria espanyola, precisament pel fet de ser espanyola, però que tampoc en compro de catalana perquè també acaba tributant a Madrid. L'home em va dir que ja li havien comentat que no soc precisament un ideal d'espanyolitat castissa, i ja de passada, com aquell qui no vol i en un moment de lucidesa infinita, se li van alinear les neurones de la parla amb la de la prepotència i em va acabar demanant allò de "què posa el teu DNI?".

A principis dels anys vuitanta, mentre les notícies de la tele ens informaven una edició i una altra de la guerra entre Israel i Palestina, la d'Iran i Iraq, o la de les Malvines, els preadolescents despertàvem a una batalla interna prou complicada com era controlar les nostres hormones. Vivíem en una Catalunya profunda on a la taquilla del cinema no et preguntaven afortunadament pel que hi havia escrit en el carnet d'identitat, entre altres coses perquè en aquella època encara molts nois no en teníem. Així i tot no descarto que algun porter de cinema no tingués lamentables somnis humits ben patriòtics. I és que la imposició nacional ja sabem que és transversal en pràcticament tots els oficis, feines remunerades, o fins i tot en ganduls cronificats. Misèria infinita, vaja.

Us explicava tot això per introduir-vos a la rica realitat cinèfila d'una època en què era fàcil entrar

a una sessió doble, on projectessin alguna de les seqüeles de *Viernes 13*, les pel·lícules més comercials de Clint Eastwood i el mico Clyde, clàssics de Peckinpah, Wilder i Ford, o bé una comèdia eròtica de Mariano Ozores. O millor encara dels Vitali, Banfi i Montagnani. En aquestes últimes hi havia

protagonistes femenines que a banda dels seus dots interpretatius excel·lien per la facilitat a mostrar una anatomia privilegiada. Edwige Fenech en va ser la representant més afamada, però va tenir grandíssimes gregàries en Nadia Cassini, Gloria Guida, Paola Senatore o Lilli Carati.

Seguint les petjades d'Illona Staller i Karin Schubert, la llombarda Carati va acabar involucrant-se en produccions cada vegada més desinhibides, primer de la mà de l'inefable Joe d'Amato i més tard directament en el cinema porno. Els problemes amb les drogues van afectar una carrera que ja estava marcada pel cine de sèrie B i Z, i que va acabar caient en el sexe explícit de consum onanístic. En una dècada i mitja va consumir la seva activitat artística, on tampoc hi van faltar reportatges fotogràfics per a revistes d'adults, en una època en què curiosament la cosificació era perseguida només per l'Església i els seus aliats d'ultradreta. Ileana Carvati, que era com realment es deia Nadia Carati, va deixar-nos el 2014 amb només 58 anys víctima d'una malaltia oncològica. Havia estat parella del director italià Pasquale Festa Campanile, i una joia pels escopòfils de fa quatre dècades.

Divendres 3 d'abril de 1981

Claudio Giorgi estrena a Itàlia 'C'è un fantasma nel mio letto', protagonitzada per Lilli Carati i Renzo Montagnani

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

ELECTRIC LIGHT ORCHESTRA

'Eldorado'

Jet Records, 1974

L'Electric Light Orchestra, la ELO, possiblement va ser el primer grup de pop-rock a incloure-hi una secció de cordes –violins i violoncels– de manera permanent. I sonaven la mar de bé. Aquí, en aquest *Eldorado*, el seu quart disc d'estudi, van anar una mica més lluny i hi van afegir una orquestra sencera, dirigida per Louis Clark. Les 10 cançons de l'àlbum estan compostes pel líder i ànima del grup, Jeff Lynne, i tenen la virtut que tan bon punt les escoltes, al cap de pocs minuts ja les pots taral·lejar. Entren directe al cap. Quan el disc va sortir, alguns crítics el van comparar amb el *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band* dels Beatles, publicat set anys abans, per la barreja d'estils però sempre amb una melodia clara. Després d'una introducció apoteòsica amb "Eldorado overture", sonen les primeres notes del gran èxit del disc, la balada "Can't Get It Out of My

Head", que les emissores musicals es van fer un tip de radiar. Destaquen també "Boy Blue" i el tema que dona nom al disc. La densa capa d'instrumentació no enfarrega gens, una altra virtut d'*Eldorado*. A finals dels vuitanta, Jeff Lynne va abandonar el grup i es va dedicar a produir discos d'unes quantes figures, com George Harrison, Tom Petty o el supergrup Traveling Wilburys, i sonen més o menys com la ELO. I a la portada, les sabates de la nena, Judy Garland, a *El mag d'Oz*.

NOTES

El retorn d'Antònia Font continua a teatres i auditoris

El retorn dels mallorquins Antònia Font s'allarga i durant el 2024 la banda seguirà activa. Així ho van anunciar fa uns dies a les xarxes socials al mateix temps que donaven a conèixer que el que faran l'any vinent és allunyar-se dels grans espais i centrar-se en una gira d'una vintena de concerts per teatres i auditoris. Després del seu disc més experimental, *Vostè és aquí* (2012), Antònia Font es va separar de manera indefinida i no se'n va saber pràcticament res més fins que el juny del 2021 una enorme lona al mig de l'Eixample de Barcelona insinuava que el grup tornava amb una actuació al Primavera Sound. Després d'aquell concert, es va certificar el retorn dels mallorquins amb nou disc (*Un minut estroboscòpic*, 2022) i una gira de gran format on va

quedar demostrat que les cançons dels mallorquins havien transcendit generacions i que el públic, durant la seva absència, havia mantingut viu el seu llegat. Un any i mig després d'aquell primer retorn, la banda reconeix que el retrobament amb la gent "s'ha fet curt" i per això ara

presenten una nova gira que, tot i ser limitada a un període de temps, ja té una vintena de bolos. L'inici serà el 26 de gener a Sant Cugat del Vallès i seguiran per Granollers, Vilafranca del Penedès, Barcelona, Palma, Reus, Manresa o Vic, entre d'altres, i tot acabarà a Girona el 14 de desembre de 2024. Les entrades ja estan a la venda (i en queden ben poques, tot i que a la majoria de teatres faran doblat). I quan acabi el 2024? No hi ha res decidit però segur que Antònia Font encara té corda per temps. Els mallorquins encara no han dit l'última paraula.

EL TEST

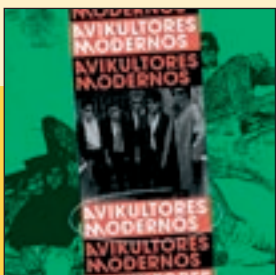
Lluís Bové

Primer instrument que vas aprendre a tocar? La flauta.
Primer grup del qual vas formar part? Mori el Merma, un grup de rock de Vic.
Primer bolo en directe? Va ser a les festes del barri de Santa Anna de Vic, amb Mori el Merma, diria que l'any 1991.
Primer disc que et vas comprar? Un de Peter Gabriel, però no sé quin.
Quants discos tens? Uns 80.
Salva'n tres. Impossible. Els salvo tots.
Grups o músics de capçalera. Kitsch. Imprescindibles. A qualsevol altre país serien déus.
Un concert (com a públic) per recordar. Em quedo amb l'últim de Manolo García.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

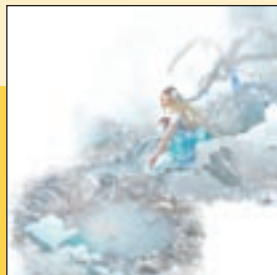
Jordi Sunyer

AVIKULTORES MODERNOS

'Avikultores Modernos'

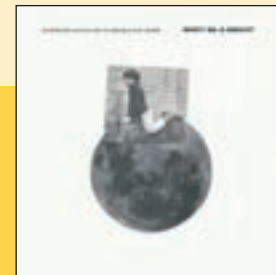
La discogràfica Chesapik ha decidit treure la pols al llegat dels osonencs Avikultores Modernos remasteritzant i recopilant algunes de les cançons més emblemàtiques del seu repertori en un fantàstic vinil transparent d'edició limitada. La banda, que va néixer ja fa quasi 40 anys, tenia el carismàtic Joan Serrarols de cantant –i lletrista– i es completava amb Tino Peralbo (bateria), Marcel, Xena, Carrera (baix) i els guitarristes Ernest Barniol i Tomàs Busoms, mort el 2002. El 2019 ja van fer un bolo de *retorn*. A veure si amb l'excusa del disc en ve algun altre.

MARIA HEIN

'Tot allò que no sap ningú'

Han passat dos anys des que Maria Hein es va donar a conèixer amb *Continent i contingut*, un excel·lent àlbum de debut on barrejava folk i pop. I ara arriba *Tot allò que no sap ningú*, un disc on la cantant i compositora mallorquina aposta pels elements electrònics i una producció molt més minimalista. La veu, però, màgica i sensual alhora, segueix sent l'instrument principal que vertebrava cadascuna de les 13 cançons que detallen el camí d'una relació, des del principi fins al final. Amb Hein no hi ha dubtes. Enamora. Fins al final.

RICKY GIL & BISCUIT

'Artefactes sonors de...'

Ricky Gil és un històric de la música nostrada. Segueix actiu amb Brighton 64 i amb *Artefactes sonors de l'underground català* (aquest és el títol sencer del disc) dona continuïtat a una carrera en solitari que va encetar amb *Infinites rutes invisibles*. Gil, però, no ho fa sol. Toca acompanyat dels rockers Biscuit i ha comptat amb les col·laboracions de Joana Serrat, Namina, Jordi Batiste o Manel Joseph. Ell mateix detalla que el treball vol ser un homenatge "necessari" a artistes com Sisa, Ia & Batiste, Gato Pérez, Pau Riba, Melodrama o Motta. I l'encerta de ple. Bingo.

ALEGRIA INTERIOR

Jordi Soler / jordi@alegriainterior.com

'Seijaku'

'Serenitat al mig del caos'. Aquest és el significat de la paraula japonesa *seijaku*. El seu propòsit és el de recordar-nos la necessitat de trobar un moment de pausa quan el caos del dia a dia es converteix en una normalitat i ens arrossega. De la mateixa manera que quan portem moltes hores d'autopista conduint sabem que hem de parar per no tenir problemes de motor, la maquinària del nostre cos també necessita parar de tant en tant i recuperar-se del ritme intens que moltes vegades ens imposen a nosaltres mateixos.

Quan estem immersos en una vida estressada és fàcil que acabem justificant aquesta manera de viure com l'única via possible i no ens adonem que una part de la càrrega que suportem sigui del tot innecessària. Si almenys en prenem consciència, tot i que la nostra resistència als canvis moltes vegades ens impedeixi modificar hàbits i baixar revolucions, com a mínim podrem incorporar aquestes petites pauses o parades reparadores. Unes quantes respiracions

profundes i conscients o actes tan simples com anar a prendre un got d'aigua poden ser suficients per revifar-nos i reprendre la nostra activitat amb una nova mirada.

Si volem anar més enllà i ens agrada passar de la necessitat a la curiositat jo proposo una pràctica que sempre m'ha agradat recomanar i que es pot adoptar com un exercici d'observació i al mateix temps també d'autoobservació. El *joc* consisteix a aturar-se en un lloc molt concorregut i limitar-se a mirar el que passa al nostre voltant. Un dia de mercat en hora punta, una estació de tren o metro, passejar per una gran superfície un dissabte a la tarda o observar la cua de cotxes que intenten fer malabarismes per no portar els nens tard a l'escola, poden ser maneres de convertir-nos en espectadors dels petits moments de caos quotidians en lloc de ser-ne els protagonistes. I si mantenim aquest estat el temps suficient, fins i tot podrem experimentar un efecte d'invisibilitat que ens recordarà els nostres moments de ceguesa quan anem amb pilot automàtic.

Jocs a part, la paraula *seijaku* també em va ressonar quan vaig llegir una entrevista amb un reporter de guerra que explicava haver fotografiat la primera línia de batalla en un munt de països. Quan tornava a casa se sentia totalment desplaçat i fora de joc, ja que la intensitat de la seva professió li impedia desconnectar, incidint d'aquesta manera en les seves relacions familiars i socials. M'és fàcil imaginar-me que una persona que li van cremar la casa a l'Afganistan confós per un espia talibà quan sent les nostres queixes les trobi ridícules. Així i tot, atrapat en la necessitat de viure una vida al límit com si fos una droga, aquest fotògraf de guerra és capaç de refugiar-se a l'Àfrica de tant en tant i establir un diàleg amb els animals salvatges a través de l'objectiu de la seva càmera. Aquestes escapades són la seva raó de viure i al mateix temps és el combustible que li permet continuar captant imatges per conscienciar-nos de les conseqüències dels conflictes armats.

Crec que escoltant o llegint aquest tipus de testimonis ens hauria de ser més fàcil relativitzar els nostres problemes i fer-los més petits. Per altra banda, saber trobar el nostre raconet africà intern pot esdevenir una ajuda imprescindible en el nostre dia a dia, només ens cal parar un moment.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 13-10-2023 al 19-10-2023

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Mart transita per Casa VIII i inclina a viure un període de contenció. Intenta gestionar el millor possible la ràbia i la frustració per evitar que es tornin contra teu.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

La parella pot passar per un moment delicat. A la feina, venen canvis amb més responsabilitats. Si tens nens, tocarà reorganitzar l'agenda per passar més temps amb ells.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Si tens fills, gaudeixes d'activitats de lleure amb ells. Practicar un esport amb un amic o la parella, com ara el tennis o el pàdel, pot ser d'allò més divertit i alliberador.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Possibles canvis al sector familiar amb persones noves. Comences a practicar esport perquè vols deixar anar algunes emocions negatives o l'excés d'energia que bull dins teu.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Cuida les paraules al sector familiar perquè poden saltar guspies. Pren distància per no entrar en una guerra. Et plantejes invertir en borsa o comprar algunes accions.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Mart a Casa III pot inclinar als pensaments obsessius i a tenir una mica de mal humor. Cuida les teves relacions perquè tot és transitori i després ja no ho podràs canviar.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Dies de despeses extra, de cremar una mica la targeta de crèdit. Cuida la gola dels canvis de temperatura. Pel que fa a l'amor et mantens en silenci i observes el que sents.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Et sents actiu i amb una dosi extra de coratge per afrontar situacions difícils vinculades al sector laboral. Vols tornar a entrar en contacte amb un amor del passat.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Pots tenir la sensació que hi ha alguna cosa que no va bé. La meditació i una bona connexió amb les teves emocions t'aportarà llum per resoldre els problemes que tinguis.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

El teu futur o el de les persones que estimes pot ser el que més et preocupa ara. Algú del teu passat sentimental et troba a faltar i es posarà en contacte amb tu.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Et plantejes fer canvis perquè no acabes d'estar satisfet amb la teva vida actual. Saps que perquè entrin coses noves has de desfer-te del que ja no uses i fas neteja a fons.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Tu segueixes impulsos inconscients i la parella demana respostes concretes. Aprofiteu les diferències a favor vostre. Pots heretar un objecte que no et deixarà indiferent.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

COL·LABORACIONS D'UN SOL SENTIT

Una llei catalana –recorreguda– i una llei estatal gairebé calcada i encara poc aplicada després, el preu del lloguer no para de tocar sostre. Aquest dilluns l'Institut Català del Sòl comunicava que el preu mitjà a Barcelona ha tocat sostre en el segon trimestre de l'any, amb 1.123 euros al mes, i un creixement de doble dígit –prop del 13%– respecte a fa un any. La barrera dels 1.000 euros se supera també en una vintena de municipis (se'n poden trobar, per exemple del Vallès Oriental, com l'Ametlla, Vallromanes o Vilanova del Vallès), perquè es vegi que aquest no és únicament un problema de la capital catalana. De fet, el cost mitjà del lloguer a Catalunya ha crescut un 9,7%.

El problema principal és fins a quin punt aquests preus arriben a excloure del mercat particulars o famílies amb menys recursos. Però, a més d'aquest problema principal, hi ha també problemes secundaris. El primer és que ja acabi no resultant, no ja escandalós, sinó ni tan sols sorprenent que els pisos de lloguer arribin a aquest preu. El segon, la reacció del sector quan se li demana per les causes d'aquesta escalada: mai no és culpa de promotors, constructors o agents immobiliaris. És culpa que no hi ha oferta i, si no hi ha oferta, és perquè no s'obté prou suport públic. Demanen col·laboració público-privada (com gairebé tothom, per cert), però amb una visió ben particular del que és col·laboració: que la part pública assumeixi els riscos i la privada gaudeixi dels beneficis no seria exactament qualificable com a col·laboració.

Sota un pretext avaluable en dades –l'Estat espanyol està en posicions molt endarrerides pel que fa a l'oferta d'habitatge social, un 3% respecte al 9,3% de mitjana europea–, els agents immobiliaris insisteixen en la necessitat que es facin importants aportacions pressupostàries per corregir el desajust. Aquesta és una opció que no s'ha de descartar. Després d'anys en què la política pública d'habitatge ha estat, per dir-ho suau, qüestionable, el panorama és clarament desfavorable si es compara amb els països de l'entorn.

Però resulta injust que les culpes es carreguin exclusivament a la desatenció pública pel problema. I injust que els promotors estiguin apuntant amb el dit de la necessitat d'habitatge social la lluna d'una realitat immobiliària alterada per factors aliens als residents a municipis com Barcelona, en el qual els lloguers turístics o els anomenats expatriats estan incidint en una alça de preus que expulsa la població autòctona i encareix, de passada, els preus de les poblacions metropolitanes. Fins que pisos que ara mateix estan es podria dir que segregats per les agències de lloguer turístic no retornin al mercat, serà complicat –per no dir impossible– que hi hagi una certa normalització dels preus.

La recepta dels promotors i agents de la propietat és que el sector públic, que és el mateix que dir tota la ciutadania, porti recursos per corregir, sí, dècades de desídia, però, també, de desregulació del mercat. La irada reacció del sector a les propostes de regulació que van fer, primer, l'administració catalana i, després, l'estatal mostra una clara predisposició a exigir sense oferir contraprestacions. El sector demana que hi hagi una gran inversió per poder incrementar l'oferta d'habitatge, culpable

segons la seva visió que els preus no parin d'enfilar-se, però exigeix que el seu negoci no es reguli. És una manera ben curiosa de capgirar el sentit de les regulacions: en comptes d'afavorir la ciutadania, l'Estat ha de preocupar-se pels que obtenen més beneficis.

Resulta evident que el sector de l'habitatge navega actualment sobre aigües tèrboles. És cert que hi ha, en part, una necessitat d'incrementar l'oferta. Però s'estan produint algunes circumstàncies que assenyalen que aquest no és l'únic problema. En els últims mesos, els increments en els tipus d'interès han encarit les hipoteques, fins al punt que se n'estan firmant moltes menys (un 25% menys que fa un any, en dades del mes de juliol). Però això no significa que s'estiguin venent menys pisos, almenys a Barcelona. Això passa perquè moltes de les operacions es formalitzen sense hipoteques, i això significa que hi ha inversors disposats a pagar al comptat per, posteriorment, posar els habitatges adquirits a un mercat de lloguer que creix a doble dígit. Hi ha una part del creixement del preu que prové, precisament, d'aquest tipus d'operacions.

El creixement dels preus dels lloguers (i, de fet, de tot el parc immobiliari, perquè també són més cars els pisos a la venda afegint pressió als compradors afectats per unes hipoteques més altes) requereix d'atenció des de diversos focus. Si la hipòtesi és que hi ha falta d'oferta, és raonable que es busquin solucions amb més construcció, sense que s'hagi de descartar que el sector públic tingui una implicació directa en forma de cessions de solar o finançament total o parcial de les promocions. Però també és raonable que quan es demana la col·laboració de l'administració s'estigui disposat a assumir sacrificis com ara una llei que procuri per evitar increments abusius que deixen capes cada vegada més àmplies de la població allunyades d'accedir a un sostre on viure. A més d'un negoci, l'habitatge és, cal no oblidar-ho, un dret.

FREPIK

INDICADORS

Descens de desnonaments

Els desnonaments van baixar un 32,7% durant el segon trimestre a l'Estat en comparació amb el mateix període de l'any passat, segons les dades del Consell General del Poder Judicial a partir dels registres dels jutjats mercantils. En total es van registrar 7.279 desallotjaments, fins a 2.274 a Catalunya, la comunitat que més en va executar, seguida del País Valencià (1.090) i Andalusia (1.051).

Creixement d'empreses

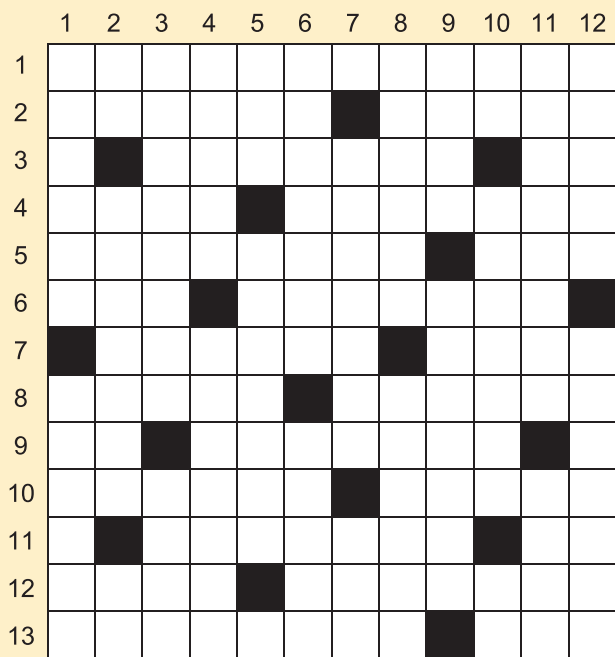
La creació de noves empreses a Catalunya va pujar un 13,08% a l'agost en taxa interanual amb un total de 1.340 societats mercantils constituïdes, en un mes en el qual les empreses dissoltes van ser 120, un 6,19% més, segons l'Institut Nacional d'Estadística (INE). Es tracta de la quarta millor dada de constitució d'empreses en un mes d'agost a la regió de la sèrie històrica.

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Impertinents, com alguns acomiadaments i moltes denúncies dels agents / 2. Quan ell mor se'n plany tot Morella. Es veu que és com un peu, un santuari egipci / 3. Para taula. Si bada no contempla: observa els fets per llei. La meitat de molt / 4. Ventada molt animada als estadis italians. Estoven de mala manera les pre-romanes / 5. Com una olla de grills però amb porteta i tot. Ràbia pel mal estat de la ria / 6. Enemics d'Anunciar el Xàfec. Fangosa, llimosa / 7. És un altiu, però ell diu que no se n'ha d'avergonyir. Cabells de cavall al vent de llevant / 8. No la sap tan llarga com son avantpassat Rasputin. Ratlles de dreta a esquerra / 9. S'acaben la carn. Taüt vestit per desfilar. A la panxa del bou / 10. Té idiosincràsia de pilota, l'imbècil. Arrii veles / 11. Presentació en societat. Ja em puc arrecerar, si es presenta aquest. És cosa vostra / 12. Una gran massa de meló. Amares la roba per fixar-ne els colors / 13. En el pràctic es comporta com un apàtrida. No ha pogut jugar mai a parxís.

VERTICALS: 1. Mil paraules en sis quadrets. Té tanta cara que quan mira de lluny li sobrevé un tic / 2. Models sense propietats. L'enfollonit habitual. Dos quarts d'onze / 3. Anticipat gramaticalment al número per compondre. Part isolada de la forquilla / 4. Peix amb molt de gust de remolatxa. Flautista xiulador / 5. Polpa de la polpa. Llana de poc compromís. Aquesta lletra porta cua / 6. Fissura per culpa d'un clima que envelleix la pell. Si no enrameu, almenys feu branca / 7. A mig fer. Demuestra amb l'exemple que les seves creacions

s'enlairen. Producte Netament Interior / 8. Divinitat que de la missa... Gràcies a l'avantpassat no han quedat curtes / 9. Poltrona per gent no gaire escolaritzada. És cosa de somiar-hi / 10. Netament Produït. Antibiòtics no aptes per sanes ni... Com a ajut és correcte / 11. Meritaré d'alguna manera la consideració d'insensat. Si remenes les cues d'Estocolm n'hi trobaràs algun / 12. Regalimosa de sol. Mol-lusc lamel-libranqui marí de valves ovals amb fines estries radials; o sigui, berberetxo.

SUDOKUS

Ompliu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: difícil

			1	5		3		
5			9				8	
	7	4		8			5	9
		8	7	3		5		4
			5					
	3	5	6			8	2	
4	2		6	5				
								6
					9	4	3	

Dificultat: fàcil

	8			4	3			
3		2	8	6	5			7
				9		8		
		7		3				
	3		2	5				4
	4	6						7
4	6	5		2				
2		8		7	3	6		
				4				8

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Bata
- Bodi
- Calces
- Camisola
- Eslip
- Faixa
- Leotards
- Lligacama
- Mitges
- Mitjó

QUADRE NUMÈRIC

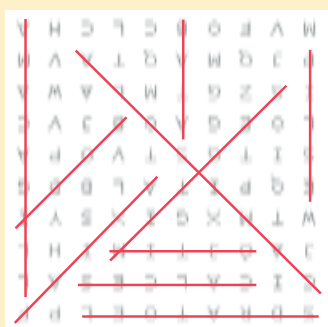
4	-		-		-10
+		-		-	
	+	7	+	1	13
+		+		-	
	+	2	+		14
12		1		-2	

SOPA DE LLETRES

S	D	R	A	T	O	E	L	P	F
C	I	C	A	L	C	E	S	A	L
J	A	Ó	J	T	I	M	I	H	L
W	T	M	X	G	I	X	S	Y	I
E	Q	P	I	T	A	L	B	D	G
S	T	T	G	S	T	V	O	P	A
L	O	E	G	A	O	B	J	V	C
I	S	Z	G	T	M	L	A	W	A
P	J	Q	M	A	Q	T	A	V	M
M	V	F	O	B	C	L	C	H	A

SOLUCIONS

	-2	1	12	
14	9	+	+	3
		-	+	+
13	1	+	7	5
		-		+
-10	8	-	6	4

1	6	7	8	2	9	4	3	5
8	5	3	4	7	1	2	9	6
4	9	2	3	6	5	7	1	8
7	3	5	6	9	4	8	2	1
2	4	6	5	1	8	9	7	3
9	1	8	7	3	2	5	6	4
3	7	4	2	8	6	1	5	9
5	2	1	9	4	3	6	8	7
6	8	9	1	5	7	3	4	2

Dificultat: difícil

1	7	3	6	4	9	5	2	8
2	9	8	5	7	3	6	1	4
4	6	5	1	2	8	7	3	9
5	4	6	9	8	1	2	7	3
8	3	1	2	5	7	9	4	6
9	2	7	4	3	6	1	8	5
7	5	4	3	9	2	8	6	1
3	1	2	8	6	5	4	9	7
6	8	9	7	1	4	3	5	2

Dificultat: fàcil

1	M	P	R	O	C	E	D	E	N	T	S
2	M	O	R	E	L	L	E	S	P	E	U
3	A	E	M	P	I	R	I	C	M	O	
4	T	I	F	L	L	E	T	O	N	E	S
5	G	R	I	L	L	E	R	A	I	R	A
6	E	A	X	L	L	O	T	O	S	A	
7	C	A	P	A	L	T	N	I	R	C	
8	P	U	T	I	N	I	L	L			
9	R	N	T	E	R	E					
10	I	D	I	O	T	A	R	I	S	S	I
11	S	L	L	A	M	P	U	C			
12	M	I	L	E							
13	A	N	A	R	O	U	I	C			

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret i Valls

'Jeanne du Barry'

De Maïwenn

La favorita

Després d'inaugurar el 76è Festival de Cinema de Canes, *Jeanne du Barry*, de la cineasta francesa Maïwenn, una de les poques dones que han assolit la fita d'inaugurar aquest certamen internacional, arriba als nostres cinemes. La directora, guionista, actriu i productora Maïwenn, responsable de films com *Polisse* (2011) o *Mon roi* (2015), afegeix una nova versió cinematogràfica a un personatge de la cort francesa que ha comptat amb pel·lícules tan destacades com la fastuosa versió de l'alemany Ernst Lubitsch, *Madame du Barry* (1919), o versions de Hollywood a càrrec de Sam Taylor el 1930 o William Dieterle el 1934.

En el sisè llargmetratge de la directora francesa, Maïwenn es reserva per a ella mateixa el personatge principal del film, Jeanne Vaubernier, la futura Madame du Barry, succeint així actrius com Pola Negri, Norma Talmadge o Dolores del Río que li han donat vida al cinema. Amb quatre pinzellades, Maïwenn explica la transformació d'una nena d'ascendència humil en una jove atractiva i desitjable que ben aviat es converteix en l'amant del comte de Barry (Melvil Poupaud). El film s'estructura sobre el clàssic esquema narratiu de l'ascens i la caiguda d'una persona sense llinatge que, gràcies a la seva intel·ligència i el seu encant, aconsegueix pujar en l'escala social fins a convertir-se en la preferida del rei Lluís XV (Johnny Depp).

Jeanne esdevé una concubina reial, plena d'atencions i de regals valuosos, que es passeja

descaradament de bracet del rei davant de tot-hom. Un escàndol més o menys consentit que provoca, però, l'animositat de les filles del rei o l'hostilitat de membres de la cort de Versalles. Tot i això, Jeanne troba complicitat entre el delí del rei, el futur Lluís XVI i la seva promesa, Maria Antonieta, la futura reina, anys abans d'acabar tots guillotinat. En aquest context, l'amistança del rei és convidada a casar-se formalment amb Barry per poder adquirir el títol de comtessa i poder accedir a la cort versallesca sense tantes suspicàcies.

Maïwenn aplica una mirada sobre el grotesc dels protocols de la Cort a partir del comportament infantil i innocent de Jeanne, que posa de manifest la ridiquesa i l'artifici de tot plegat. El relat sembla prendre el caire d'una falla o un conte, en què una noia senzilla acaba trobant el seu príncep blau. Un film en què la combustió sexual i l'erotisme està absent tenint en compte que es tracta d'una relació carnal de plaer i plena de meravelles sensuals. Al contrari, resta una història més propera al romanticisme rosa que no pas al relat passional i luxuriós. Maïwenn restitueix d'alguna manera la figura controvertida i polèmica de Johnny Depp i li regala aquest paper reial que l'actor americà interpreta des d'una insulsa contenció. Maïwenn es converteix en reina per un dia en aquesta ensopida festa versallesca. L'escàndol de Jeanne i Lluís XV esdevé en el film un discret, insuls i avorrit foc d'encenalls.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Joana Serrat actua al Cafè del Centre de Caldes

'Hardcore from The Heart'. Joana Serrat. Cafè del Centre. Caldes de Montbui. Diumenge, 15 d'octubre, 20h.

La cantautora vigatana presenta el seu cinquè àlbum, un disc introspectiu, emocional, commovedor i fins i tot dolorós. Aquest treball li ha fet guanyar fa poc el Premi Enderrock al millor disc de l'any en altres llengües, el Premi Altaveu 2021 i el Millor Disc de l'Any a la revista *Ruta 66*. En aquest disc l'artista es confronta a si mateixa.

Concert a dues cobles, a Torelló

Cobles Ciutat de Girona & Cani-GO!. Teatre Cirvianum, Torelló. Dissabte, 14 d'octubre, 20.00h.

A la primera part la Cobla Ciutat de Girona interpretarà clàssics de la sardana de Ricard Viladesau, Vicenç Bou o Josep Saderra. A la segona part, s'hi sumarà la cobla torellonenca Cani-GO! per interpretar conjuntament una selecció de sardanes i obres escrites expressament per a dues cobles.

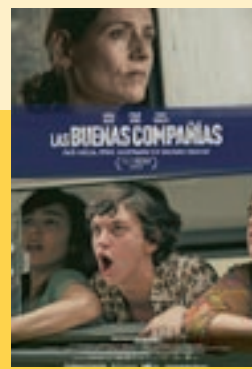
CINECLUB

CINECLUB VIC
Dimarts 17 d'octubre
20h, Espai ETC
Homenatge a William Friedkin

'Càrrega maleïda'

Estats Units, 1977. Dir.: William Friedkin. Un grup de marginats, de diferents orígens i nacionalitats, viatgen a Sud-amèrica per treballar en una perforació petrolífera. Les coses no surten bé i per poder tornar se'ls dona l'oportunitat de guanyar diners amb una missió suïcida: hauran de transportar sis caixes d'explosius a través de la selva, en dos camions antics. L'obra maleïda de William Friedkin, un *remake* d'*El salario del miedo* de Cluzot, va estar envoltada de problemes de producció, amb un rodatge infernal i nombroses retallades dels productors que van mutilar la versió definitiva. Vista actualment sorprèn per ser una pel·lícula molt moderna, que utilitza tècniques que ens resulten habituals per donar un estil documental al film. El to realista de l'inici es va transformant en un angoixant malson a mesura que els camions es van endinsant a la selva.

AC GRANOLLERS
Dimarts 17 d'octubre
19h VO
Cinema Edison

CICLE GAUDÍ

'Las buenas compañías'

Espanya, 2023. Dir. Sílvia Munt. Estiu de 1977. Bea té 16 anys i se suma als aires de canvi que recorren el país; col·labora amb un grup de dones per visibilitzar la causa feminista i aconseguir l'aprovació del dret a l'avortament. La rebel·lió que sent a la sang es barrejarà amb un sentiment inesperat que trastocarà el seu món interior. Al llarg dels mesos, Bea farà una amistat molt especial amb Miren, una noia més gran que ella i de bona família. El seu compromís polític i la seva relació amb la Miren convertiran l'estiu en una etapa que marcarà un abans i un després a la seva vida. Munt narra la història de les 11 de Basauri, un grup de dones que van lluitar per l'avortament lliure al País Basc.

TALLATANQUES

Nova Tallatanques 7AIA-7A

La nova 7AIA-7A és silenciosa, manejable i de màxima eficiència.

L'espasa de tall incorpora SMARTCUT® per a un anivellat automàtic.

No sabem com serà la jardineria del futur, però Vicreu hi serà.

Tallatanques
des de 99,00 €